

Raport
z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii w roku 2024
oraz efektów jego realizacji

Buczkowice, kwiecień 2025 roku

1. Informacje ogólne.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani na lata 2023 – 2026 został przyjęty uchwałą Nr XLVII/332/22 Rady Gminy Buczkowice z dnia 29 grudnia 2022 r. Projekt programu został przedyskutowany i uzyskał pozytywną opinię Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Buczkowicach.

Zawiera on realizację zadań własnych gminy wynikających z ustaw:

- z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Na realizację programu w roku 2024 pierwotnie przeznaczono kwotę 352.000,00 zł, z czego:

- 1) 45.000,00 zł na przeciwdziałanie narkomanii (dział 851 – ochrona zdrowia – rozdział 85153 – zwalczanie narkomanii),
- 2) 307.000,00 zł na przeciwdziałanie alkoholizmowi (dział 851 – ochrona zdrowia – rozdział 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi).

Środki przeznaczone na realizację programu pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 11 (1) ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – tzw. „korkowe”, oraz z podatku od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml – art. 9 (2) ust. 11 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – tzw. „podatek od małpek”. Na finansowanie programu w 2024 r. początkowo założono 271.000,00 zł z pierwszego tytułu i 81.000,00 zł z drugiego.

Działania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są ukierunkowane na profilaktykę dotyczącą zarówno alkoholu jak i narkomanii. Wyodrębnianie środków w programie wynika z zasad klasyfikacji budżetowej. W zawartym w art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przykładowym katalogu zadań znajdują się jednak również działania dotyczące „przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, (...)”.

W trakcie realizacji program (w roku 2024) został dwukrotnie zmieniony:

- 1) uchwałą nr LXIII/445/24 z dnia 24 kwietnia 2024 r., zwiększono środki na realizację programu do kwoty 445.391,22 zł (o kwotę: 93.391,22 zł - były to środki stanowiące nadwyżkę kwoty opłaty w kwocie 75.000,00 zł oraz niewykorzystane na realizację programu w roku 2023 w kwocie: 18.391,22 zł). Zwiększenie w całości dotyczyło przeciwdziałania alkoholizmowi. W ramach tej zmiany zwiększono środki w:
 - a) pkt II.1. 3 „Działalność profilaktyczno-wychowawcza realizowana we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Buczkowicach polegająca na organizowaniu dzieciom i młodzieży sposobu spędzania czasu wolnego połączonego z realizacją treści profilaktycznych. W tym: (...)”, o 3.950,00 zł kwotę (w tiret 2 „organizacja imprez profilaktyczno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży oraz zakup materiałów, sprzętu oraz

usług na potrzeby realizacji ww. zajęć profilaktyczno-wychowawczych” – z kwoty 6.250,00 zł do kwoty 10.000,00 zł, w tiret 3 „zakup miejsc dla dzieci na organizowanej przez GOK półkolonii” – z kwoty 44.400,00 zł do kwoty 44.600,00 zł, a całość środków na niniejszy punkt po zmianie wyniosła 84.600,00 zł,

b) pkt II.1.4 „Zlecenie podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego realizacji zadań publicznych gminy Buczkowice (...)” o 60.000,00 zł (z kwoty: 100.000,00 zł do kwoty 166.000,00 zł),

c) pkt II.1.5 „Zakup materiałów lub usług na potrzeby Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i realizacji programu (...)” o 23.441,22 zł (z kwoty: 27.580,00 zł do kwoty 51.021,22 zł);

2) uchwałą nr VI/36/24 z dnia 30 października 2024 r., zwiększono środki na realizację programu do kwoty 452.764,13 zł (o kwotę: 7.372,91 zł - z czego: 3.698,79 zł to środki stanowiące zwiększenie kwoty opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w roku bieżącym, a 3.674,12 zł to środki stanowiące zwiększenie wpływu z tytułu wprowadzonego podatku od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml – art. 9 (2) ust. 11 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – tzw. „podatek od małpek”). Zwiększenie w całości dotyczyło przeciwdziałania alkoholizmowi, w ramach tej zmiany zwiększono środki w:

a) pkt II.1.4 „Zlecenie podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego realizacji zadań publicznych gminy Buczkowice (...)” o 3.698,76 zł (z kwoty: 166.000,00 zł do kwoty 169.698,79 zł),

b) pkt II.2.5 „Dofinansowanie działań profilaktyczno-wychowawczych podejmowanych we współpracy ze szkołami – na zasadach określonych w programie (...)” w tiret 2 – organizacja imprez profilaktyczno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży oraz zakup materiałów, sprzętu oraz usług na potrzeby realizacji ww. zajęć profilaktyczno-wychowawczych o 3.674,12 zł (z kwoty: 8.900,00 zł do kwoty 12.574,12 zł) a całość środków na niniejszy punkt po zmianie wyniosła 37.374,12 zł.

2. Opis działań podjętych w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2024.

2.1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Buczkowicach (według stanu na dzień 31 grudnia 2024) działała w następującym składzie:

Lp.	Nazwisko i imię	Funkcja w Komisji	Wykształcenie/zawód
1	Omańska Bronisława	Przewodniczący Komisji	Pedagog – obecnie zastępca dyrektora Szkoły Podstawowej im. Bolesława Chrobrego w Rybarzowicach
3	Balcerowska Renata	Członek Komisji	Pedagog w Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Buczkowicach

4	Gąsiorek Maria	Członek Komisji	Nauczyciel w Szkole Podstawowej im. Jerzego Kukuczki w Kalnej
5	Bernecka-Caputa Monika	Członek Komisji	Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Buczkowicach
6	Krawczyk Bożena	Członek Komisji	Pracownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach
7	Katarzyna Konior	Członek Komisji	Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Buczkowicach
8	Majcherczyk Teresa	Członek Komisji	Lekarz SPZOZ „Gminny Ośrodek Zdrowia w Buczkowicach”
9	Matera Ewa	Członek Komisji	Pedagog, pracownik Urzędu Gminy Buczkowice , Pełnomocnik Wójta do spraw Realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
10	Sikora Piotr	Członek Komisji	Trzeźwiejący alkoholik, osoba zaangażowana w działalność trzeźwościową
11	Matlak Magdalena	Członek Komisji	Pedagog w Szkole Podstawowej im. Jana Brzechwy w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Godziszce
12	Szwed Tomasz	Członek Komisji	Policjant z Komisariatu Policji w Szczyrku

W roku 2024 doszło do dwóch zmian w składzie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Buczkowicach. Z dniem 29 kwietnia 2024 r. ze składu Komisji wyłączono Jerzego Kanika, a w dniu 12 lipca 2024 r. Pani Magdalena Szafran została zastąpiona przez Panią Katarzynę Konior.

Do zadań Komisji, zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, należy w szczególności inicjowanie działań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu. Jest ona również uprawniona do podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. W toku tych działań ma ona prawo do skierowania osób, które w związku z nadużywaniem

alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.

Przytoczony wyżej akt prawny nie zawiera opisu procedury odnoszącej się do wyjaśnienia okoliczności uzasadniających skierowanie osoby na badanie przez biegłego oraz skierowania wniosku do sądu w kwestii orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego. W przypadku Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Buczkowicach szczegóły dotyczące wyjaśniania opisanych spraw zawiera Regulamin Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Buczkowicach, który stanowi załącznik do Zarządzenia nr 15/22 Wójta Gminy Buczkowice z dnia 14 marca 2022 r., w sprawie powołania Pełnomocnika o spraw realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii gminy Buczkowice oraz wprowadzenia Regulaminu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Buczkowicach.

W stosunku do osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują powstanie okoliczności określonych w art. 24 ustawy (rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny), Komisja przeprowadza postępowanie, którego celem jest udzielenie pomocy osobie dotkniętej problemem oraz jej rodzinie. Opisane postępowanie wszczyna się na wniosek strony mającej interes prawny lub ustawowo zobowiązanej do tego typu działań, a w szczególności: najbliższej rodziny lub powinowatych, osób wspólnie mieszkających, ośrodka pomocy społecznej, zespołu interdyscyplinarnego, policji, sądowej służby kuratorskiej, sądu, prokuratury, ośrodka przeciwdziałania problemom alkoholowym, szkoły, zakładu pracy.

Czynności w toku procedury (w tym wszczęcie procedury) prowadzi pracownik Urzędu Gminy będący członkiem Komisji, który informuje o nich Komisję. Komisja podejmuje decyzje dotyczące skierowania osób zgłoszonych do biegłego na badanie celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia i skierowania wniosku do sądu o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego. Osoby zgłaszane są wzywane na prowadzony w Urzędzie Gminy Buczkowice dyżur w punkcie informacyjno-konsultacyjnym dla osób z problemem alkoholowym, tam są prowadzone czynności dotyczące m.in. sporządzenia wywiadu i motywowania do leczenia. Również osoby zgłaszające problem alkoholowy w rodzinie są przyjmowane na dyżurze.

W 2024 roku:

- wpłynęło 11 wniosków dotyczących wszczęcia procedury w stosunku do osób nadużywających alkoholu (1 został wycofany przez zgłaszającego),
- 5 osób zostało skierowanych na badania do biegłego sądowego w celu przeprowadzenia badań i sporządzenia na tej podstawie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu - zgłosiły się 4 osoby – w odniesieniu do 4 rozpoznano uzależnienie od alkoholu,
- skierowano 1 wniosek do sądu o orzeczenie obowiązku leczenia.

Opinię w przedmiocie uzależnienia od alkoholu wydają wspólnie, po przeprowadzonych badaniach, lekarz psychiatra i psycholog albo lekarz psychiatra i specjalista psychoterapii uzależnień. Koszt wydania jednej opinii w 2024 roku – według zawartej umowy o dzieło – to:

- 600,00 zł brutto, za analizę danych zawartych w teczce osoby skierowanej, przeprowadzenie badania oraz wydanie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu – w przypadku gdy osoba skierowana się zgłosi,
- w wysokości 200,00 zł brutto za analizę danych zawartych w teczce osoby skierowanej – w przypadku gdy osoba skierowana się nie zgłosi.

Opłata sądowa na potrzeby składania wniosków o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego wynosi 100,00 zł od wniosku oraz 20,00 zł od wniosków o wydanie odpisów postanowień w przedmiotowej kwestii.

W roku 2024, zgodnie z dotychczasową praktyką, współpracowano z Ośrodkiem Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej (dawniej Izba Wytrzeźwień) w zakresie wymiany informacji na temat problemów alkoholowych występujących w gminie. Dofinansowanie podejmowanych przez ośrodek działań w odniesieniu do osób doprowadzonych do wytrzeźwienia z terenu gminy odbywa się poza programem – w roku 2024 była to kwota 18.497,00 zł.

W trakcie 2024 r. przebywało w ośrodku ogółem 76 osób z terenu gminy Buczkowice – w tym:

- 7 kobiet – w tym 0 nieletnich,
- 69 mężczyzn – w tym 0 nieletnich.

Kolejnym zadaniem wynikającym z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, jakie realizuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Buczkowicach, jest wydawanie postanowień w sprawie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Obowiązek uzyskania pozytywnej opinii Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w przedmiotowym zakresie wynika z art. 18 ust. 1 i 3, w związku z art. 18 ust. 3a ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, który stanowi, że „Zezwolenia, o których mowa w ust. 3, organ zezwalający wydaje po uzyskaniu pozytywnej opinii gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1-3.” W 2024 roku Komisja wydała 5 takich postanowień (wszystkie pozytywne).

Ponadto Komisja opiniuje i określa szczegóły dotyczące realizacji poszczególnych zadań GPPiRPAoPN. W składzie Komisji znajdują się między innymi przedstawiciele poszczególnych szkół z terenu gminy Buczkowice oraz dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Buczkowicach, dzięki czemu możliwe jest koordynowanie działań podejmowanych na szczeblu gminnym z działaniami tych instytucji. Jest to bardzo ważne z perspektywy efektywności realizacji programu. Z kolei członkowie reprezentujący pozostałe instytucje w szczególności służą wiedzą w zakresie działań skierowanych w stosunku do osób objętych opieką Komisji (przydatna jest tutaj również wiedza przedstawicieli szkół).

Członkowie Komisji otrzymywali wynagrodzenia za udział w posiedzeniu w wysokości: 231,00 zł brutto – Przewodniczący Komisji, pozostali członkowie – 116,00 zł brutto. Koszt jednego posiedzenia Komisji (w pełnym składzie) wynosił 1.507,00 zł. W roku 2024 odbyło się 11 posiedzeń Komisji.

2.2. Punkt konsultacyjno-informacyjny dla osób z problemem alkoholowym.

W roku ubiegłym punkt działał przez 48 tygodni. Dyżury odbywały się raz w tygodniu – we czwartki - w godzinach: od 15.30 do 17.30. W punkcie pracowały trzy osoby: trzeźwiejący alkoholik, pełnomocnik Wójta Gminy do spraw Realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz pracownik Urzędu Gminy zajmujący się również obsługą realizacji GPPiRPAoPN. Z jedną osobą zawarto umowę zlecenia na realizację dyżuru. Pracownicy Urzędu Gminy sprawy z zakresu działalności punktu załatwiali również – w miarę potrzeb – w godzinach pracy (najczęściej dotyczyło to objaśniania procedury, przyjmowania wniosków i przeprowadzania wywiadów z osobami wnoszącymi o wszczęcie procedury).

Wszystkie trzy osoby pracujące w punkcie są członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W ramach punktu:

- udzielano informacji na temat szkodliwości alkoholu i mechanizmów choroby alkoholowej wszystkim osobom zainteresowanym,
- informowano osoby uzależnione od alkoholu o możliwościach leczenia,
- przeprowadzano rozmowy z osobami wzywającymi i kompletowano dokumentację w odniesieniu do tych osób,
- przygotowywano akta podlegające przekazaniu do biegłego lub do sądu celem prowadzenia dalszego postępowania,
- podejmowano działania mające na celu motywowanie i kierowanie na leczenie osób, wobec których zachodziło uzasadnione podejrzenie istnienia choroby alkoholowej,
- udzielano wsparcia osobom, które zakończyły terapię odwykową,
- prowadzono działania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- dostarczano informacji na temat możliwości poprawy trudnej sytuacji życiowej dla członków rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.

W roku 2024 wysłano 28 wezwań do osób objętych procedurą dotyczącą wyjaśnienia okoliczności wskazujących na nadużywanie alkoholu w odniesieniu do 18 osób, z czego stawiło się 12 osób. Łącznie udzielono około 30 porad (uwzględniając członków rodzin osób nadużywających alkoholu) odnośnie wyjaśnienia mechanizmów dotyczących choroby alkoholowej oraz możliwości jej leczenia, 4 osobom pomagano w sporządzeniu wniosków, pozwów sądowych (np. pozwy z zakresu prawa rodzinnego) i innych pism procesowych lub urzędowych.

2.3. Działalność profilaktyczno-wychowawcza realizowana we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Buczkowicach, polegająca na organizowaniu dzieciom i młodzieży sposobu spędzania czasu wolnego połączonego z realizacją treści profilaktycznych.

We współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Buczkowicach realizowane są działania stanowiące uzupełnienie oferty profilaktycznej gminy Buczkowice dla dzieci i młodzieży. Są one też nastawione na rozwijanie zainteresowań, przy czym w części te zajęcia są realizowane na

szczeblu gminnym (poza środowiskiem szkolnym) i w dni wolne od nauki.

Pierwszym rodzajem zajęć, jakie prowadzi Gminny Ośrodek Kultury są zajęcia profilaktyczno-wychowawcze, prowadzone w szczególności w formie świetlicy środowiskowej (zajęcia teatralne, ceramiczne, plastyczne, taneczne, modelarskie). W roku ubiegłym te działania były prowadzone od 15 stycznia do 9 czerwca oraz od 16 września do 13 grudnia. Dodatkowo, od 3 lipca do 14 sierpnia, działała wakacyjna świetlica środowiskowa.

Stawka godzinowa za realizację zajęć profilaktyczno-wychowawczych prowadzonych pod patronatem Gminnego Ośrodka Kultury w Buczkowicach wynosiła 40,00 zł brutto. Łącznie zrealizowano 695,5 godzin zajęć.

Drugi rodzaj działań prowadzonych pod patronatem GOK to organizacja imprez profilaktyczno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży wraz z zakupem materiałów i usług na potrzeby organizacji działań podejmowanych przez Ośrodek. Zorganizowano m.in.: dzień dziecka, rajd rowerowy, imprezę andrzejkową, mikołajki.

W wakacje 2024 roku zrealizowano również „Kolorowe Warsztaty w Buczkowicach” (półkolonie). Odbywały się one od dnia 24 czerwca do dnia 19 lipca 2024 r. w dwóch dwutygodniowych turnusach (I turnus od 24-06-24 do 06-07-24, II turnus od 08-07-24 do 19-07-24) w poszczególnych miejscowościach (Buczkowice – Sokolnia, Godziszka – szkoła, Kalna – szkoła, Rybarzowice – szkoła).

Na potrzeby realizacji działań prowadzonych pod patronatem Gminnego Ośrodka Kultury zawarto łącznie 16 umów, w tym 10 z osobami fizycznymi.

2.4. Zlecanie podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego realizacji zadań publicznych gminy Buczkowice z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym (w tym poprzez organizowanie – połączonych z przekazywaniem treści profilaktycznych – pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży).

W ramach realizacji tego zadania nawiązuje się szeroką współpracę z różnymi organizacjami działającymi na rzecz przeciwdziałania patologiom społecznym. Realizatorzy programu chcą tutaj dotrzeć do różnych środowisk i grup wiekowych (kluby sportowe, harcerze, parafie, ochotnicze straże pożarne, stowarzyszenia – w tym skupiające emerytów).

W roku 2024 przeprowadzono trzy konkursy dotyczące omawianego punktu, w ramach których udzielono 26 dotacji oraz 2 w trybie „małych grantów”, zgodnie z poniższą tabelą.

Lp.	Nazwa podmiotu otrzymującego dotację	Nazwa zadania	Kwota przyznanej dotacji (w zł)
Tryb „otwartego konkursu ofert”			
1	Ludowy Zespół Sportowy „Beskid” Godziszka	„Piłka nożna – pozalekcyjne zajęcia sportowe – edycja 2024.”	9500,00
2	Towarzystwo Sportowe „United” Żywiec	„Na sportowo”	9500,00

3	Klub Sportowy „Iskra” Rybarzowice	„Pozalekcyjne zajęcia sportowe – edycja 2024.”	9500,00
4	Stowarzyszenie „Adventure Ski Team”	„Zdrowo i sportowo.”	6000,00
5	Gminny Ludowy Klub Sportowy „Sokół” Buczkowice	„Pozalekcyjne zajęcia sportowe – W zdrowym ciele zdrowy duch – edycja 2024.”	9500,00
6	Towarzystwo Społeczno – Kulturalne „Zagroda”	„Środowiskowy program profilaktyczno-wychowawczy „Siatkówka 2024”	18000,00
7	Rzymsko – Katolicka Parafia pod wezwaniem Matki Bożej Szkaplerznej w Godziszce	„Aktywna młodzież z Parafii w Godziszce.”	6000,00
8	Klub Sportowy „Halny” w Kalnej	„Organizacja obozu pływackiego wraz z realizacją programu profilaktyczno – wychowawczego – Ostrowo 2024.”	5000,00
9	Ochotnicza Straż Pożarna w Rybarzowicach	„Młodzi Strażacy – program profilaktyczno – wychowawczy.”	8000,00
10	Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów „Wesoły senior” w Godziszce	„Aktywny senior”	5000,00
11	Parafia Rzymsko – Katolicka pw. Matki Bożej Pocieszenia w Rybarzowicach	„Wakacje w Parafii Rybarzowice.”	7000,00
12	Parafia Rzymsko – Katolicka Przemienienia Pańskiego w Buczkowicach	„Aktywna młodzież z Parafii w Buczkowicach.”	4000,00
13	Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów „Nadzieja” w Buczkowicach	„Aktywny senior”	5000,00
14	Stowarzyszenie „Adventure Ski Team”	„Zdrowo i sportowo – lato 2024.”	3000,00
15	Polski Związek Niewidomych Okręg Śląski	„Aktywizacja osób niepełnosprawnych, szansą na samodzielne i bezpieczne funkcjonowanie.”	4000,00
16	Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Bielsku – Białej	„Wakacje inaczej.”	3000,00
17	Uczniowski Klub Sportowy COS „Olimp” Szczyrk	„Obóz sportowo – szkoleniowy.”	6000,00
18	Klub Sportowy „Halny” w Kalnej	„Organizacja sportowego obozu piłkarskiego.”	5000,00
19	Towarzystwo Sportowe „United” Żywiec	„Lato – program profilaktyczno-wychowawczy.”	5000,00
20	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	„Aktywni emeryci z Rybarzowic.”	5000,00
21	Ochotnicza Straż Pożarna w Buczkowicach	„Organizacja obozu dla członków Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej Ochotniczej Straży Pożarniczej w Buczkowicach.”	5500,00
22	Stowarzyszenie „Zdrowie, Kultura i Tradycja” w Buczkowicach	„Zdrowe i Twórcze dziecko.”	4000,00

23	Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów „Wesoły senior” w Godziszce	„Hej kolęda, kolęda – świąteczne spotkanie.”	6000,00
24	Ochotnicza Straż Pożarna w Kalnej	„Spotkanie Bożonarodzeniowe.”	5000,00
25	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Rybarzowice	„Spotkanie opłatkowe – Przewyciężyć samotność nadzieja światłem dla ludzi.”	5000,00
26	Stowarzyszenie „Kultura, Zdrowie i Tradycja” w Buczkowicach	„Wspólne kolędowanie – spotkanie przy świątecznym stole.”	6190,00
Razem „otwarte konkursy ofert”			164.690,00
Tryb „małych grantów”			
1	Koło Gospodyń Wiejskich „Rybarzowianki”	„Aktywne Gospodynie.”	2500,00
2	Koło Gospodyń Wiejskich „Godziszczanki”	„Aktywne Gospodynie z Godziszki.”	2500,00
Razem „małe granty”			5.000,00
Łącznie dotacje			169.690,00

2.5. Realizacja imprez profilaktyczno-wychowawczych.

W roku 2024 dofinansowano organizację m. in. następujących zajęć i imprez profilaktyczno-wychowawczych:

- jasełka,
- konkurs wiedzy pożarniczej,
- konkursy i zawody, w których uczestniczyły dzieci ze szkół z terenu gminy Buczkowice,
- obsługa programu „Za jaki”,
- piknik piłkarski w Godziszce,
- piknik piłkarski w Buczkowicach,
- dożynki w Kalnej,
- mikołajki w poszczególnych miejscowościach gminy.

2.6. Podejmowanie we współpracy z GOPS działań ukierunkowanych na niesienie pomocy rodzinom borykającym się z różnego rodzaju problemami psychospołecznymi.

W ramach współpracy z GOPS realizowano w okresie 12 stycznia - 28 czerwca i 12 lipca – 19 lipca 2024 r. zajęcia psychoterapeutyczne. Łącznie zrealizowano 156 godzin. Po zakończeniu realizacji w ramach GPPiRPAoPN były one kontynuowane w ramach działalności Gminnego Ośrodka Opieki Społecznej w Buczkowicach.

2.7. Dofinansowanie działalności placówek leczenia i terapii uzależnień (w ramach ich ponadstandardowej działalności wobec mieszkańców gminy z zakresu profilaktyki uzależnień oraz terapii osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych) oraz partycypacja w kosztach pobytu osób uzależnionych i współuzależnionych na ponadstandardowych, „wyjazdowych” sesjach terapeutycznych.

W roku 2024 współpracowano w zakresie zakupu usług ponadstandardowych dotyczących leczenia uzależnień oraz pokrywania kosztów terapii podczas wyjazdowych sesji terapeutycznych (z Bielskim Centrum Psychiatrii – Olszówka i Śląską Fundacją Błękitny Krzyż) i wsparcia tych placówek w ramach ich ponadstandardowej działalności wobec mieszkańców gminy. W roku ubiegłym w ww. placówkach ponad 50 osób z terenu naszej gminy realizowało terapię odwykową (dotyczy osób uzależnionych oraz współuzależnionych).

Pokrywanie kosztów pobytu naszych mieszkańców na wyjazdowych sesjach terapeutycznych ma na celu zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych. Jest to działanie skierowane do osób, które mają ograniczone możliwości poniesienia tych kosztów we własnym zakresie. Koszty są pokrywane na podstawie wystawionej przez placówkę faktury.

2.8. Działania profilaktyczno-wychowawcze podejmowane we współpracy ze szkołami.

W trakcie roku 2024 w szkołach prowadzonych przez gminę Buczkowice realizowano, finansowane ze środków programu, zajęcia profilaktyczno-wychowawcze prowadzone wg autorskich scenariuszy nauczycieli, oraz tzw. programy rekomendowane („Spójrz Inaczej”, „Przyjaciele Zippiego”).

Zgodnie z dotychczasową praktyką zajęcia profilaktyczno-wychowawcze realizowane były przez nauczycieli poszczególnych szkół, przy czym każda placówka dysponowała określoną pulą godzin wskazaną w programie.

Zajęcia w II semestrze roku szkolnego 2022/2023 były realizowane od 12 lutego do 31 maja 2024 r., natomiast w I semestrze kolejnego roku szkolnego od 1 października do 30 listopada 2024 r.

Łącznie w roku 2024 w szkołach zrealizowano 611 godzin zajęć profilaktyczno-wychowawczych. Podział godzin na dane placówki został opracowany w programie na podstawie ilości uczniów w poszczególnych szkołach i przedstawiał się następująco:

Lp.	Wskazanie szkoły	Rozdział		
		Godziny przeznaczone do realizacji	Godziny według wykonanych umów	Koszty umów
1.	Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Buczkowicach	210	210	8.400
2.	Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy	150	141	5.640

	w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Godziszce			
3.	Szkoła Podstawowa im. Jerzego Kukuczki w Kalnej	110	110	4.400
4.	Szkoła Podstawowa im. Bolesława Chrobrego w Rybarzowicach	150	150	6.000
5.	Razem	620	611	24.440

Łącznie zawarto 43 umowy cywilno-prawne z osobami fizycznymi (nauczycielami).

Zgodnie z założeniami przyjętymi w GPPiRPAoPN (podobnie było w latach poprzednich), zajęcia profilaktyczno-wychowawcze realizowane w szkołach są uruchamiane na podstawie przedłożonych przez szkoły programów, harmonogramów i planów ich realizacji, poprzez zawarcie umów cywilno-prawnych przez gminę Buczkowice (Urząd Gminy) ze wskazanymi przez dyrektora szkoły osobami.

Programy zajęć są spójne z GPPiRPAoPN oraz szkolnymi programami wychowawczo-profilaktycznymi (obowiązek ich posiadania przez szkoły wynika z zapisu art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe oraz rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej).

Zajęcia te mają rozmaite formy i sposoby realizacji. Są zajęcia ukierunkowane na rozwój różnego rodzaju zainteresowań, np. teatralne, sportowe czy wycieczki. Część zajęć zawiera przekazywanie treści profilaktycznych lub dotyczy wzbogacenia wiedzy z zakresu zagrożeń wynikających z różnego rodzaju uzależnień. Część zajęć dotyczy pomocy w nauce z konkretnych przedmiotów – ta forma jest uzasadniana tym, że po pierwsze dotyczy ona dzieci przede wszystkim z rodzin borykających się z różnego rodzaju problemami natury psychospołecznej (gorzej się uczą, bo nie mają wsparcia w rodzinie), po drugie, problemy w szkole mogą powodować skłonność do zachowań ryzykownych.

Szkoły mają dowolność co do wyboru tematyki zajęć przy uwzględnieniu celów określonych w GPPiRPAoPN (i programie wychowawczo-profilaktycznym szkoły). Komisja nie narzuca tematyki zajęć z uwagi na fakt, że dyrektorzy (działając w porozumieniu z pedagogami szkolnymi) są lepiej zorientowani jakie działania i jakie zajęcia są potrzebne w danej szkole.

Prócz opisanych zajęć profilaktyczno-wychowawczych w szkołach realizuje się również programy będące - zgodnie z systemem rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego realizowanego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii - programami rekomendowanymi.

Obowiązek ich realizacji w szkołach wynika z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii, z kolei ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii zobowiązuje gminę do realizowania tych zajęć w ramach Gminnego Programu (...).

W roku 2024 w szkołach gminy Buczkowice, w ramach programu, realizowano cztery programy rekomendowane:

- *Spójrz Inaczej dla klas 1-3,*
- *Spójrz Inaczej dla klas 4-6,*
- *Przyjaciele Zippiego,*
- *Program domowych detektywów: „Jaś i Małgosia na tropie”.*

Trzy pierwsze z ww. programów są elementem promocji zdrowia, program *Spójrz Inaczej* mieści się dodatkowo, wraz z *Programem domowych detektywów „Jaś i Małgosia na tropie”* w programach profilaktyki uniwersalnej.

Dla najmłodszych dzieci (5-8 lat) adresowany jest program *Przyjaciele Zippiego*. Został on opracowany w celu wyposażenia małych dzieci w podstawowe kompetencje społeczno-emocjonalne, które pomagają radzić sobie w sytuacjach trudnych, a w przyszłości pozwolą im dobrze funkcjonować w relacjach z innymi i unikać zachowań ryzykownych.

Odbiorcami program *Spójrz Inaczej* są dzieci szkolne. Celem edycji dla dzieci z klas 1-3 jest zapobieganie uzależnieniom i innym destrukcyjnym zachowaniom oraz nieprawidłowej adaptacji społecznej dzieci w wieku wczesnoszkolnym poprzez wspieranie prawidłowego rozwoju i rozwijanie umiejętności psychospołecznych kluczowych dla tego okresu rozwojowego.

Program *Spójrz Inaczej* dla klas 4-6 nastawiony jest głównie na zapobieganie zachowaniom ryzykownym i destrukcyjnym w klasie szkolnej oraz problemom zdrowia psychicznego u dzieci w wieku 10-13 lat.

Program domowych detektywów: „Jaś i Małgosia na tropie” ma na celu opóźnienie inicjacji alkoholowej wśród dzieci oraz ograniczanie problemów związanych z piciem alkoholu poprzez wzmacnianie rodzinnych, indywidualnych i rówieśniczych czynników chroniących. Skierowany jest do dzieci z klas 4-5 oraz ich rodziców.

W trakcie roku 2024 ww. programy realizowane były przez posiadających odpowiednie kwalifikacje nauczycieli w 22 oddziałach szkolnych i 5 grupach przedszkolnych – w 11 oddziałach realizowano program *Przyjaciele Zippiego*, w 2 *Jaś i Małgosia na tropie*, w pozostałych *Spójrz Inaczej*.

Realizacja zajęć prowadzonych w szkołach koordynowana i monitorowana była przez pełnomocnika Wójta Gminy ds. realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pracownika Urzędu Gminy zajmującego się profilaktyką w ramach obowiązków służbowych.

Za prawidłową realizację zajęć w poszczególnych szkołach odpowiada dyrektor danej placówki – jest on również zobowiązany do przestrzegania zgodności warunków realizacji zajęć z wymogami zawartymi w innych przepisach (dotyczy to m.in. przepisów sanitarnych i obowiązków zgłaszania prowadzenia zajęć właściwym organom). Realizacja zajęć w danej placówce jest koordynowana przez osoby reprezentujące poszczególne szkoły w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – w dwóch przypadkach są to pedagodzy szkolni, w jednym przypadku wicedyrektor (były pedagog szkolny), czwartą osobą jest nauczyciel. Koordynowanie zajęć polega m.in. na współpracy z realizatorami zajęć oraz wychowawcami poszczególnych klas.

Szczegóły dotyczące uruchomienia czy rozliczenia zajęć są omawiane na posiedzeniach Komisji.

Stawka godzinowa za realizację zajęć profilaktyczno-wychowawczych prowadzonych w szkołach wynosiła w 2024 roku 40,00 zł brutto za godzinę. Zajęcia profilaktyczno-wychowawcze finansowe są z części programu dotyczącej przeciwdziałania alkoholizmowi, realizację programów rekomendowanych z kolei finansuje się w ramach przeciwdziałania narkomanii (koszt w roku 2024 wyniósł 20.360,00 zł).

Kolejny rodzaj działań realizowanych w szkołach w 2024 r. to prowadzona we współpracy z policją akcja skierowana do uczniów klas pierwszych szkół podstawowych „Bezpiecznie to znaczy jak?”. Akcja ta ma za zadanie nauczenie dzieci bezpiecznych zachowań (m.in. tego by nie rozmawiać z nieznajomymi, nie bawić się zapalnikami oraz by prawidłowo poruszać się na drodze). Ze środków programu kupuje się książeczki, organizowane jest spotkanie z funkcjonariuszami policji z Komisariatu Policji w Szczyrku (dzielnicowi), którzy omawiają poruszone w książeczkach kwestie. W ramach tej akcji został przeprowadzony konkurs plastyczny i jego podsumowanie, które odbyło się w Sokolni w Buczkowicach jako kolejna edycja Gminnego Dnia Bezpieczeństwa.

Druga, wpisana już na stałe w realizację gminnych programów profilaktyki, duża impreza profilaktyczna integrująca uczniów z poszczególnych szkół to Gminny Dzień Profilaktyki. W 2024 roku został on zrealizowany już po raz 19. Finał, poprzedzony długimi przygotowaniem, odbył się w Sokolni w Buczkowicach, gdzie wystawiono spektakle profilaktyczne, przygotowane przez uczniów poszczególnych szkół z terenu gminy Buczkowice. Na widowni zasiadło około 200 przedstawicieli uczniowskiej społeczności gminy oraz ich nauczyciele. Wszystkie przedstawienia, poza tym że zawierały istotne przesłanie profilaktyczne, prezentowały wysoki poziom artystyczny. Uczestnicy Gminnego Dnia Profilaktyki otrzymali drobne słodkie upominki oraz nagrody rzeczowe dla szkół.

W roku 2024 w szkołach została zrealizowana również II edycja programu „Dbam o siebie” – Zajaki.pl – Reaguj na Hejt!”. W ramach tego programu przeprowadzono warsztaty dla 31 pedagogów, psychologów i nauczycieli. Zrealizowano warsztaty dla 341 dzieci. Przekazano materiały edukacyjne dla 439 rodziców.

W ramach współpracy ze szkołami w 2024 r. zorganizowano również w jednej ze szkół warsztaty dla uczniów i wykłady dla rodziców o tematyce profilaktycznej, prowadzone przez podmiot zewnętrzny.

3. Opis efektów realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Udało się stworzyć szeroką ofertę działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży. Oparto się tutaj na rozwijaniu zainteresowań różnego rodzaju grup i wpisaniu działań profilaktycznych w te kwestie. Są to zarówno zajęcia realizowane w szkołach, w Gminnym Ośrodku Kultury, jak i działania realizowane przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego. Organizacje te wpisują działania profilaktyczne „w podstawowy zakres merytoryczny” swojej działalności. W ten sposób możemy dotrzeć z przesłaniem profilaktycznym do dzieci zaangażowanych w działalność różnych stowarzyszeń i grup – klubów sportowych, grup

parafialnych, ochotniczych straży pożarnych, a także innego rodzaju organizacji. Z drugiej strony, dzięki stworzeniu możliwości ciekawego spędzania czasu wolnego, przyciągamy do stowarzyszeń nowych członków, aktywizując dzieci i młodzież, rozwijając ich zainteresowania, kształtując właściwe postawy i wdrażając do konstruktywnego spędzania czasu wolnego. Wszystkie te działania, stanowiąc element profilaktyki uniwersalnej, czyli skierowanej do całych grup, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka wystąpienia problemów, zmniejszają prawdopodobieństwo pojawienia się wśród dzieci i młodzieży zachowań ryzykownych oraz uzależnień.

Warto podkreślić w tym miejscu znaczenie realizowania w szkołach, w coraz szerszym zakresie programów rekomendowanych *Przyjaciele Zippiego* i *Spójrz Inaczej*, które mają na celu przede wszystkim dbanie o zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży oraz kształtowanie niezwykle ważnych w profilaktyce uzależnień kompetencji emocjonalno-społecznych.

Bardzo istotnym elementem programu jest również zaangażowanie podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego w realizację działań w ramach programu, którego dotyczy sprawozdanie. Z jednej strony podmioty te, włączając się w te działania, promują kwestie dotyczące profilaktyki, z drugiej strony wzmacniają swoją rolę w życiu społecznym. Taka praktyka też zapewne wpływa na zwiększenie wiedzy i świadomości ogółu społeczności naszej gminy, a więc jest profilaktyką uniwersalną ukierunkowaną na osoby dorosłe.

Warto podkreślić także wymierne efekty działalności gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych. Mieszkańcy korzystają z możliwości stworzonych w gminnym programie, co przekłada się na poprawę sytuacji w rodzinach, których dotknął problem alkoholowy oraz zwiększa prawdopodobieństwo podjęcia i ukończenia terapii oraz zachowania trzeźwości przez osoby uzależnione.

Przygotowali:

Jerzy Kanik

Wójt Gminy

Ewa Matera

Pełnomocnik Wójta Gminy Buczkowice do spraw realizacji
Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

**Realizacja planu finansowego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2024**

Lp.	Podejmowane działania	Zabezpieczono (w zł)	Wydano (w zł)	Zostało (w zł)
I	Przeciwdziałanie narkomanii, w tym:	45.000,00	34449,31	10550,69
1	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii, w tym: pokrywanie kosztów realizacji programów profilaktycznych, w szczególności programów rekomendowanych, kosztów organizacji przeglądów spektakli lub prezentacji spektakli profilaktycznych, koszty organizacji konkursów oraz innych działań, w tym: • realizacja programów rekomendowanych (umowy z nauczycielami poszczególnych szkół) – 20.360,00 zł • zajęcia profilaktyczno-wychowawcze – 320,00 zł • organizacja warsztatów dla uczniów i wykładów dla rodziców uczniów – 3.550,00 zł • organizacja Gminnego Dnia Profilaktyki – 6365,72 zł • zakupy kamizelek i opasek odblaskowych dla dzieci – 3853,59 zł	45000,00	34449,31	10550,69
II	Przeciwdziałanie alkoholizmowi, w tym:	407.764,13	385196,13	22568,00
1.	<i>Ze środków pochodzących z opłat o których mowa w art. 11[1] w wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych:</i>	323.090,01	317.378,67	5.711,34
1)	Posiedzenia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	15070,00	12636,00	2434,00
2)	Koszt pracy w punkcie informacyjno-konsultacyjnym dla osób z problemem alkoholowym.	2700,00	1485,00	1215,00
3)	Działalność profilaktyczno-wychowawcza realizowana we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Buczkowicach polegająca na organizowaniu dzieciom i młodzieży sposobu spędzania czasu wolnego połączonego z realizacją treści profilaktycznych.	84600,00	83505,69	1094,31
4)	Zlecanie podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego realizacji zadań publicznych gminy Buczkowice z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym (w tym poprzez organizowanie – połączonych z przekazywaniem treści profilaktycznych – pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży).	169698,79	169690,00	8,79

5)	Zakup materiałów lub usług na potrzeby Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i realizacji programu – w tym w miarę potrzeb i środków doposażenie pomieszczeń wykorzystywanych na potrzeby realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Koszty przeprowadzania badań i diagnozy uzależnień na terenie gminy Buczkowice lub udziału w kampaniach profilaktycznych. Koszty imprez profilaktyczno-wychowawczych, zakup materiałów informacyjnych lub usług w tym zakresie oraz ich dystrybucji. Koszty innych działań dotyczących realizacji Programu.	51021,22	50061,98	959,24
2	<i>Ze środków pochodzących z opłat, o których mowa w art. 9[2] w wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – tzw. „podatek od małpek”:</i>	84.674,12	67.817,46	16.856,66
1)	Podejmowanie we współpracy z GOPS działań ukierunkowanych na niesienie pomocy rodzinom borykającym się z różnego rodzaju problemami psychospołecznymi, w tym m.in. realizacja działań socjoterapeutycznych, psychoterapeutycznych oraz dotyczących przeciwdziałania przemocy.	24500,00	20083,06	4416,94
2)	Opłaty sądowe dotyczące prowadzenia spraw o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego.	800,00	100,00	700,00
3)	Wynagrodzenie biegłych za przeprowadzanie badań i sporządzanie na tej podstawie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.	6000,00	2600,00	3400,00
4)	Dofinansowanie działalności placówek leczenia i terapii uzależnień (w ramach ich ponadstandardowej działalności wobec mieszkańców gminy z zakresu profilaktyki uzależnień oraz terapii osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych) oraz partycypacja w kosztach pobytu osób uzależnionych i współuzależnionych na ponadstandardowych, „wyjazdowych” sesjach terapeutycznych.	16000,00	9200,00	6800,00
5)	Dofinansowanie działań profilaktyczno-wychowawczych podejmowanych we współpracy ze szkołami – na zasadach określonych w programie.	37374,12	35834,40	15395,72
Razem		452.764,13	419.645,44	33.118,69